

***Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
Beleid
2025 - 2026***

Distributielijst	
Raad van Bestuur	
Raad van Commissarissen	
Ledenraad	
ALCO	

Versiebeheer	
Versie 1.0	03-12-2025
Business Analytics/Frank Hesselink	
COO/Lex Huis in het Veld	

Inhoudsopgave

1	DOCUMENTBEHEER	3
1.1	Versiegeschiedenis	3
1.2	Verzendlijst	3
1.3	Gerelateerde documentatie	3
1.4	Termen en afkortingen	3
2	INLEIDING.....	4
3	WETGEVING, REGELGEVING EN RICHTLIJNEN	4
3.1	Van toepassing zijnde ESG wetgeving, regelgeving en richtlijnen	4
3.2	IMVO-convenant verzekeringssector	5
4	DUE DILIGENCE TVM.....	5
4.1	Identificatie en prioritering ESG-risico's	5
4.2	Uitsluitingen & Monitoring	6
4.3	Engagement.....	7
4.4	Herstel en verhaal.....	7
4.5	Rapportage	8
5	MONITORING EN OPVOLGING	8
6	TRANSPARANTIE EN RAPPORTAGE	8
7	UITWERKING ESG-BELEID TVM BINNEN DE BELEGGINGEN	8
7.1	ESG-ambities	9
	BIJLAGE 1: OESO-RICHTLIJNEN	10
	BIJLAGE 2: UN GUIDING PRINCIPLES ON BUSINESS AND HUMAN RIGHTS (UNGP)	12

1 DOCUMENTBEHEER

1.1 Versiegeschiedenis

Versie	Datum	Samensteller	Status		Doorgevoerde wijzigingen
			Concept	Goedgekeurd	
0.1	19-11-2025	Frank Hesselink	x		Ambities in H7 uitgewerkt
0.9	24-11-2025	Frank Hesselink, Lex Huis in het Veld	x		H3 en H7 aangepast n.a.v. reviews

1.2 Verzendlijst

Naam	Afdeling	Functie / Rol	Versie	Gereviewed
Eggo Olinga	Juridische zaken	Advocaat specialist	0.1	x
Dirk Attema	Actuariaat/FRM 2 ^e lijn	Actuariële functie/Financieel Risk Manager	0.1	x
Jeroen Klompmaker	Business Analytics	Manager Business Analytics	0.9	x
Jorrit Koopmans	Compliance	Compliance officer	0.1	x
Lex Huis in het Veld	COO	Manager duurzaamheid	0.1	x
Joost Linde	Risk Management	Manager Risk Management	0.1	x
Jeroen van Grinsven	RvB	CFRO	0.9	
Bestuursleden	Raad van Bestuur	CEO, CCO, COO, CFRO en CIO	0.9	
Commissarissen	ARC	ARC		
Commissarissen	RvC	RvC		
Leden	Ledenraad			

1.3 Gerelateerde documentatie

Document	Datum
<u>IMVO Convenant Verzekeringssector</u>	05-07-2018
<u>Gedragscodes Verzekeraars</u>	2018
<u>OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen</u>	25-05-2011
<u>UN Guiding Principles on Business and Human Rights</u>	16-06-2011
Beleggingsbeleid 2025-2026 v.0.2	19-11-2025
Beleidsplan ESG 2024-2025 v.1.0	19-02-2025
Concept Ambitie Duurzaamheid 2026-2030	19-11-2025
Concept TVM strategie 2026-2030	19-11-2025

1.4 Termen en afkortingen

Afkorting	Toelichting
ESG	Environmental, Social & Governance
IMVO	Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
UNGP	UN Guiding Principles on Business and Human Rights

2 INLEIDING

Dit beleid over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (hierna MVB-Beleid) is een appendix bij het beleggingsbeleid van TVM. Dit is een uitwerking van het bredere duurzaamheidsbeleid 2026-2030. Het MVB Beleid specificeert het duurzaamheidsbeleid voor beleggingen bij TVM. Er is bewust gekozen voor een apart document, zodat dit thema duidelijk herkenbaar is.

3 WETGEVING, REGELGEVING EN RICHTLIJNEN

3.1 Van toepassing zijnde ESG wetgeving, regelgeving en richtlijnen

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD, 2022/2464/EU)

Dit is (Europese) wetgeving op het gebied van ESG. Bedrijven moeten in het jaarverslag rapporteren over ESG-thema's. Het primaire doel is transparantie. Deze wetgeving heeft grote impact op strategie, beleid, dataverzameling en rapportages, waardoor dit ook invloed heeft op de beleggingen van TVM. Door aanpassingen in de strategie en beleid kan de samenstelling van de beleggingsportefeuille wijzigen. De samenstelling van de portefeuille en wijzigingen daarin worden vervolgens in het kader van materiële ESG-thema's zichtbaar gemaakt in het jaarverslag. Dit zou voor TVM vanaf boekjaar 2025 gaan gelden, maar dit is door het Omnibus-voorstel uitgesteld. Overigens is de richtlijn nog niet geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving.

EU Taxonomie

Dit is (Europese) wetgeving op het gebied van ESG. De EU Taxonomie maakt duidelijk welke activiteiten wel of niet duurzaam mogen heten, op grond van hun wetenschappelijk getoetste bijdrage aan het voorkomen van klimaatverandering of beperken van de gevolgen ervan (adaptatie). De EU Taxonomie geldt als leidraad voor investeringen in duurzaamheid. TVM moet inzichtelijk maken welke beleggingsactiviteiten vanuit de EU Taxonomie als 'groen' worden aangemerkt, als percentage van de totale beleggingsportefeuille. Dit zou voor TVM vanaf boekjaar 2025, maar dit is door het Omnibus-voorstel uitgesteld.

Omnibus-voorstel

Dit voorstel bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel (stop-the-clock) is aangenomen, waardoor bedrijven zoals TVM niet in 2025 maar in boekjaar 2027 voor het eerst conform CSRD en EU Taxonomie zouden moeten rapporteren. Het tweede onderdeel bestaat uit een beperking van de reikwijdte voor de toepassing van deze regelgeving en het versimpelen van de CSRD-rapportagestandaarden en de EU Taxonomie. Op dit moment lijkt het er op dat de rapportageverplichting gaat gelden voor ondernemingen met 1.000 of meer medewerkers, waardoor TVM (voorlopig) niet onder deze regelgeving gaat vallen. Zekerheid is hier echter nog niet over, omdat in de bestaande regelgeving voor verzekeraars geen drempel van medewerkers is opgenomen. Het is belangrijk om de ontwikkelingen hierin te volgen.

Solvency II (2009/138/EG)

Per 30 januari 2027 verplicht de Solvency II-richtlijn (art 132 lid 5) dat verzekeraars bij het bepalen van hun beleggingsstrategie ook rekening houden met het effect van duurzaamheidsrisico's op hun beleggingen en de potentiële langetermijneffecten van hun beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren.

OESO-richtlijnen

De OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen zijn aanbevelingen die door regeringen aan multinationale ondernemingen worden gedaan. De richtlijnen hebben tot doel te waarborgen dat de activiteiten van multinationale ondernemingen in overeenstemming met het overheidsbeleid zijn, het wederzijds vertrouwen tussen ondernemingen en de samenlevingen waarin zij actief zijn te verstevigen, het investeringsklimaat voor buitenlandse ondernemingen te verbeteren en de bijdrage van multinationale ondernemingen aan duurzame ontwikkeling te vergroten. Via de EU Taxonomie kan TVM rechtstreeks te maken krijgen met deze richtlijnen.

De OESO-richtlijnen zijn in Nederland belangrijk en bieden handvatten voor bedrijven om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. Hiermee vormen de OESO-richtlijnen het uitgangspunt voor het Nederlandse internationaal MVO-beleid. De OESO-richtlijnen onderscheiden naast de vier genoemde thema's ook nog de volgende thema's: consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De OESO-richtlijnen zijn terug te vinden in bijlage 1.

UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP)

De UN Guiding Principles omvatten duidelijke internationale normen over mensenrechten waaraan staten en bedrijven zich dienen te houden. Samengevat komen deze principes neer op het Protect, Respect and Remedy -kader. Dat betekent dat staten gehouden zijn tot het beschermen van internationaal erkende mensenrechten (Protect), bedrijven gehouden zijn tot het respecteren van nationale en internationale regelgeving – inclusief mensenrechten – (Respect), en adequate mechanismen dienen uitgebouwd te worden opdat slachtoffers van schendingen rechtsherstel kunnen bekomen (Remedy). Via de EU Taxonomie kan TVM rechtstreeks te maken krijgen met de UNGP. De UNGP's zijn terug te vinden in bijlage 2.

Gedragscode Verzekeraars 2018

Deze gedragscode is opgesteld aan de hand van de drie kernwaarden van de verzekeringsbranche: omgaan met risico's, mogelijk maken en maatschappelijk betrokken zijn. De gedragscode dient als fundament voor het opereren van het Verbond van Verzekeraars en zijn individuele leden. In deze bindende zelfregulering is bepaald dat TVM ontvangen gelden solide en rendementsbewust belegt. TVM betreft niet alleen bedrijfseconomische, maar ook maatschappelijke, sociale en ecologische belangen bij haar bedrijfsvoering en haar beleggingsbeleid en legt hierover verantwoording af.

Besluit marktmisbruik Wft

Het Besluit marktmisbruik Wft regelt de verplichtingen voor financiële ondernemingen met betrekking tot het tegengaan van marktmisbruik, zoals handel met voorkennis en marktmanipulatie. Het besluit beschrijft onder andere wat onder 'koersgevoelige informatie' valt en stelt eisen aan gedragscodes voor werknemers en procedures voor interne meldingen van mogelijke overtredingen. Artikel 21a van het Besluit marktmisbruik Wft verbiedt Nederlandse financiële ondernemingen om te investeren in of te lenen aan bedrijven die clustermunitie produceren, verkopen of distribueren. Dit verbod geldt voor het uitvoeren van transacties, het verstrekken van leningen en het verwerven van niet-vrij verhandelbare deelnemingen in dergelijke bedrijven.

Sanctiewet 1977

De Sanctiewet 1977 is een kaderwet en is de grondslag voor de uitwerking van (inter)nationale regels ter uitvoering van de internationale sanctiemaatregelen. Deze wet verbiedt financiële transacties met gesanctioneerde personen of organisaties, wat in de praktijk betekent dat beleggen in landen waartegen financiële sancties gelden, verboden is.

3.2 IMVO-convenant verzekeringssector

Tot medio 2023 was er bindende zelfregulering vanuit het Verbond waaraan verzekeraars moesten voldoen, het IMVO-convenant. Het doel van dit convenant was om beleggingen die worden gedaan door de Nederlandse verzekeringssector te verduurzamen en maatschappelijk verantwoord uit te voeren. Daarmee wordt beoogd om een positieve impact te bewerkstelligen op het gebied van milieu (E), sociale omstandigheden (S) en ondernemingsbestuur (G). De Code Duurzaam Beleggen van het Verbond was in dit convenant opgenomen. Sinds 5 juli 2023 is het IMVO-convenant geëindigd. Hiervoor in de plaats wordt meer gestuurd op samenwerking binnen de verzekeringssector. Het IMVO-convenant is de basis voor het huidige MVB-beleid.

4 DUE DILIGENCE TVM

4.1 Identificatie en prioritering ESG-risico's

Met de screening van de beleggingsportefeuille op zogenaamde schenders van OESO richtlijnen worden (potentiële) negatieve invloeden op samenleving en milieu geïdentificeerd. Hiervoor maakt TVM gebruik

van analyses van de gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics. Sustainalytics is een wereldwijde leider op het gebied van ESG en Corporate Governance. De onderneming doet wereldwijd onderzoek naar het beleid van bedrijven op het gebied van onder meer duurzaamheid en Corporate Governance.

Sustainalytics bepaalt aan de hand van zogenaamde "controversie scores" of en in welke ondernemingsgedrag leidt tot negatieve impact op samenleving en milieu. De meest ernstige negatieve gevolgen ("impact") prioriteert TVM daarbij op basis van ernst, schaal en onomkeerbaarheid. Hiervoor wordt een classificatiesysteem gehanteerd voor veroorzaakte negatieve impact (0-5), waarbij TVM de meest negatieve impact (zogenaamde categorie 4 en 5) nader betreft in haar onderzoek.

Deze due diligence screening ontvangt TVM ten minste jaarlijks van de fiduciair adviseur.

4.2 Uitsluitingen & Monitoring

TVM hanteert een strikt uitsluitingenbeleid op zowel fonds- als landenniveau. Dit beleid is gericht op het uitsluiten van investeringen in sectoren en landen die niet voldoen aan onze duurzaamheidscriteria of die structureel in strijd handelen met internationale normen, of volgens de Wft. niet zijn toegestaan. De beleggingsportefeuille van TVM wordt gescreend op materiële schendingen van de principes van de UNGP en OESO. De schendingen hebben betrekking op bedrijven waarvan bekend is dat zij de mensen- of arbeidsrechten op grove wijze schenden, ernstige milieuschade veroorzaken of betrokken zijn bij ernstige fraude. Bij schendingen worden de vervolgacties door de ALCO bepaald, hierbij rekening houdend met de mogelijkheden die TVM als een participant van een groot fonds heeft. TVM maakt voor periodieke monitoring gebruik van rapportages van GSAM en XIG over ESG-scores, controverses en uitsluitingen, die in de ALCO worden geëvalueerd.

TVM kiest ervoor om de volgende ondernemingen uit te sluiten:

- Ondernemingen die actief zijn in de productie of verkoop van controversiële wapens:
 - Clustermunitie¹
 - anti-persoonmijnen
 - nucleaire wapens
 - verarmd uranium
- Bedrijven die de principes van de UN Global Compact materieel schenden. Dit omvat het uitsluiten van bedrijven waarvan bekend is dat zij de mensen- of arbeidsrechten op grove wijze schenden, ernstige milieuschade veroorzaken of betrokken zijn bij ernstige fraude.

De portefeuilles van TVM zijn voornamelijk belegd in beleggingsfondsen en TVM is bij de implementatie van haar gewenste uitsluitingenbeleid dus afhankelijk van het beleid van de fondsmanager van het betreffende beleggingsfonds. TVM houdt daarom bij het selecteren van haar fondsmanager nadrukkelijk rekening met het gevoerde uitsluitingenbeleid. Indien bij de monitoring wordt vastgesteld dat de manager door TVM onwenselijke posities aanhoudt, wordt de manager hierop aangesproken en verzocht om een toelichting. Als de onderbouwing ontoereikend is om het standpunt te herzien, wordt de manager gevraagd de betreffende positie af te bouwen. Indien hier onvoldoende vervolg aan wordt gegeven, kan het betreffende beleggingsfonds worden verkocht. Bij het nemen van deze beslissing wordt ook rekening gehouden met overwegingen in relatie tot onder meer kosten en beschikbaarheid.

Het toetsingsraamwerk voor het gedrag van staten wordt gevormd door de Nederlandse sanctiewet (1977) die specifieke verplichtingen geeft aan verzekeraars waar het gaat om het naleven van sanctiemaatregelen. Sanctiemaatregelen worden ingezet als reactie op schendingen van het internationale recht of van mensenrechten door regimes die rechtstatelijke en democratische beginselen niet eerbiedigen. De sancties vanuit de Nederlandse sanctiewet zijn in het algemeen in lijn met de sancties die vanuit de VN en EU worden opgelegd. De door TVM aangestelde fondsmanagers dienen te waarborgen dat zij niet beleggen in instrumenten uitgegeven door gesanctioneerde ondernemingen en overheden en geen zaken doen met gesanctioneerde organisaties of individuen.

¹ Als bedoeld in artikel 2 van het op 30 mei 2008 te Dublin tot stand gekomen Verdrag inzake clustermunitie.

4.3 Engagement

TVM heeft behalve discretionaire staatsobligaties geen andere discretionaire beleggingen. Dat betekent dat een directe dialoog tussen TVM en een bedrijf waarin indirect wordt belegd over het voorkomen en/of adresseren van de negatieve impacts op maatschappij, mens en milieu, niet van toepassing is.

TVM belegt uitsluitend in fondsen die onder artikel 8 van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) vallen. Een Artikel 8-fonds is een financieel product dat milieu- en/of sociale kenmerken promoot, waarbij bedrijven waarin wordt geïnvesteerd goed bestuur volgen (good governance practices). Dit type fonds heeft geen expliciet duurzaamheidsdoel zoals Artikel 9-fondsen, maar is transparant over welke ecologische en/of sociale kenmerken worden *gepromoot* en op welke wijze dit gebeurt. Artikel 8 is een breed begrip: het kan uiteenlopen van enkele uitsluitingen tot een volledig geïntegreerd ESG-beleid, inclusief best-in-class selectie, engagement en stemstrategieën. Het fonds legt hierover verantwoording af, die door GSAM in ESG memo's worden teruggekoppeld aan TVM. Door deze keuze draagt TVM bij aan de stimulering van duurzaamheid binnen de financiële sector en wordt het risico op investeringen in controversiële sectoren en bijbehorende onwenselijke effecten geminimaliseerd.

Naast de SFDR 8 classificatie moeten Beleggingsfondsen een klimaatdoelstelling hebben (CTB of PAB).

- CTB: Climate Transition Benchmark volgend; 30% reductie t.o.v. fondsen zonder klimaatdoelstelling)
- PAB: Paris Aligned Benchmark volgend; 50% reductie t.o.v. fondsen zonder klimaatdoelstelling)

TVM is voornamelijk belegd in beleggingsfondsen en is daarbij dus afhankelijk van het engagement beleid van de fondsmanager van het betreffende beleggingsfonds. TVM houdt daarom bij het selecteren van haar fondsmanager rekening met het gevoerde engagement beleid. Indien wordt vastgesteld dat de manager hierbij niet voldoet aan de wensen van TVM wordt de manager hierop aangesproken. Indien hier onvoldoende vervolg aan wordt gegeven, kan het betreffende beleggingsfonds worden verkocht. Bij het nemen van deze beslissing wordt ook rekening gehouden met overwegingen in relatie tot onder meer kosten en beschikbaarheid

Voor de beleggingen in fondsen worden, namens TVM, via de fiduciair beheerder gesprekken gevoerd met de betreffende fondsmanagers over het ESG-beleid. Tijdens deze ESG-sessies wordt eveneens gesproken over de invloed die de fondsmanagers uitoefenen op de bedrijven waarin zij beleggen.

4.4 Herstel en verhaal

Een van de onderdelen van de UNGP is een klachtenprocedure en 'access to remedy' voor benadeelden. Voor TVM geldt dat zij via beleggingen alleen 'gelinkt' zijn aan schendingen. TVM zal als verzekeraar geen directe veroorzaker zijn.

Na het identificeren en beoordelen van de negatieve invloeden, voortvloeiend uit de portefeuille screening (zie paragraaf 4.1.), is het belangrijk deze te voorkomen en of te mitigeren. Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille van TVM (potentieel) negatieve impact veroorzaken, gebruikt TVM haar invloed om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken.

TVM is voornamelijk belegd in beleggingsfondsen en is daarbij dus afhankelijk van het beleid van de fondsmanager van het betreffende beleggingsfonds. TVM houdt daarom bij het selecteren van haar fondsmanager nadrukkelijk rekening met het gevoerde "herstel en verhaal" beleid. Indien wordt vastgesteld dat de manager hierbij niet voldoet aan de wensen van TVM wordt de manager hierop aangesproken. Indien hier onvoldoende vervolg aan wordt gegeven, kan het betreffende beleggingsfonds worden verkocht. Bij het nemen van deze beslissing wordt ook rekening gehouden met overwegingen in relatie tot onder meer kosten en beschikbaarheid.

4.5 Rapportage

TVM rapporteert over de sectoren waarin wordt belegd en via verwijzingen naar beleid en rapportages van de fondsmanagers over de engagementtrajecten van de fondsmanagers.

5 MONITORING EN OPVOLGING

TVM stelt jaarlijks vast of het toegepaste instrumentarium (controversie 4/5 screening en de monitoring van de geselecteerde fondsmanagers op het gevoerde ESG-beleid) voldoende effectief is en stuurt bij waar nodig. Ten aanzien van dialoog met fondsmanagers gaat speciale aandacht uit naar de bijdrage die het beleid levert aan verbeterde herstel- en verhaalmogelijkheden van negatieve impact voor gedupeerden.

De uitkomsten van het due diligence onderzoek zullen ten minste jaarlijks in de Asset/Liability Commissie (ALCO) worden geëvalueerd. Hierbij toetst de ALCO of het bestaande beleid ten aanzien van schendingen in de portefeuille nog volstaan. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar de effectiviteit van de ingezette beleidsopties van dialoog met de fondsmanagers rond schenders van de internationale richtlijnen.

TVM kiest voor een gefaseerde toepassing van de principes en wil de portefeuille hier naartoe laten groeien. Van beleggingen in de huidige portefeuille die niet aan de criteria voldoen, zullen na eventuele verkoop de opbrengsten moeten worden herbelegd in beleggingen die wel voldoen aan de gestelde criteria.

6 TRANSPARANTIE EN RAPPORTAGE

Zoals voorgeschreven door de Code en het Convenant, draagt TVM bij aan transparantie door onder andere inzicht te verlenen in haar MVB-beleid.

De fiduciair manager rapporteert jaarlijks op basis van due diligence screening. Deze screeningrapportage wordt elk jaar besproken en is ook onderdeel van de rapportage aan de RvB. De fiduciair manager streeft naar toenemende transparantie en rapportage over engagementinspanningen door de fondsmanagers. Hierbij moet inzicht worden geboden met welke bedrijven engagement is gevoerd, de voortgang van trajecten en de bereikte resultaten (of eventuele desinvesteringen/uitsluitingen).

TVM vindt het niet alleen belangrijk om een MVB-Beleid te hebben, maar ook om verslag te doen van de activiteiten die hieronder vallen. Het MVB-beleid wordt beschikbaar gesteld op de website van TVM. TVM rapporteert jaarlijks over opvolging van het MVB-beleid in het jaarverslag.

7 UITWERKING ESG-BELEID TVM BINNEN DE BELEGGINGEN

TVM heeft in 2023 het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen ("MVO") beleid vervangen door het Beleidsplan ESG 2023. Inmiddels is het Beleidsplan ESG 2024-2025 van toepassing. In het bredere ambitedocument duurzaamheid 2026-2030 en de herijkte strategie, is ook het MVB-beleid onderhevig aan verandering. Daarin zijn ook doelstellingen voor de samenstelling van de beleggingen geformuleerd. Het is ESG-beleid is overkoepelend en dit document is een nadere uitwerking omtrent het duurzaam beleggen.

7.1 ESG-ambities

De ESG-ambities voor TVM zijn onderstaande ambities:

- i. TVM baseert haar duurzaam beleggingsbeleid op het 'Do no harm'-principe.
- ii. TVM sluit beleggingen in controversiële wapens uit, overeenkomstig de eisen uit artikel 21a Besluit marktmisbruik Wft.
- iii. TVM onderschrijft en volgt de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP) en de OESO-richtlijnen voor verantwoord ondernemen. Deze internationale kaders vormen de leidraad voor het selecteren van investeringen en het beoordelen van bedrijven op hun maatschappelijke impact.
- iv. TVM belegt in fondsen die onder artikel 8 of artikel 9 van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) vallen. Deze fondsen promoten ecologische of sociale kenmerken.
- v. TVM belegt in beleggingsfondsen die een klimaatdoelstelling hebben (CTB of PAB).
CTB: Climate Transition Benchmark volgend: 30% reductie t.o.v. fondsen zonder klimaatdoelstelling).
PAB: Paris Aligned Benchmark volgend: 50% reductie t.o.v. fondsen zonder klimaatdoelstelling).
- vi. TVM verzamelt met behulp van derden (GSAM) actief data (MSCI) over de CO₂-voetafdruk, en bekijkt of ze een ambitie voor reductie wil stellen naar 2030.

TVM kiest voor een gefaseerde toepassing en wil de portefeuille hier naartoe laten groeien. Van beleggingen in de huidige portefeuille die niet aan de criteria iv. en v. voldoen, zullen na eventuele verkoop de opbrengsten moeten worden herbelegd in beleggingen die wel voldoen aan de gestelde criteria.

Tot 2028 ligt de nadruk op het verbeteren en consolideren van de datakwaliteit, met bijzondere aandacht voor CO₂-data. Hiervoor maakt TVM gebruik van de MSCI-database van GSAM, die als basis dient voor verdere analyses en rapportages.

Voor de komende jaren 2026-2028 stelt TVM zich ten doel om de relatie tussen CO₂-uitstoot en portefeuilleprestaties beter in kaart te brengen. Door diepere analyses en verbeterde datakwaliteit willen we meer inzicht krijgen in de impact van onze beleggingen op het klimaat en de prestaties van de portefeuille. Dit zal bijdragen aan een meer onderbouwde en toekomstgerichte beleggingsstrategie. Dit betekent concreet dat:

- een uniforme bepaling van de CO₂-voetafdruk (PCAF) voor de gehele portefeuille wordt uitgevoerd op basis van de MSCI-database en GSAM. Voor de eigen huisvesting wordt deze voetafdruk afzonderlijk vastgesteld op basis van Scope 1;
- er *per fonds* helder inzicht wordt gegeven in de gehanteerde uitsluitingen, instrumentatie en het overzicht van de gepromote KPI's per fonds of compartiment en wijze van monitoring;
- er wordt gewerkt aan het opzetten van verbeterde beoordelingskaders die duurzaamheidsinformatie in samenhang brengen met de financiële prestaties van de aandelenfondsen en, waar mogelijk, obligaties.

De voortgang op het gebied van duurzaamheid wordt gemonitord via XIG-rapportages, MSCI data vanuit GSAM, waarbij onder andere wordt gekeken naar ESG-scores, SFDR-classificatie, en eventuele controverses binnen de portefeuille. Vanaf 2026 vormt de MSCI-database hierbij een belangrijk instrument voor het verzamelen en analyseren van relevante duurzaamheidsdata. Deze rapportages geven inzicht in de mate waarin de portefeuille bijdraagt aan de gestelde duurzaamheidsambities en het signaleren van eventuele verbeterpunten.

BIJLAGE 1: OESO-RICHTLIJNEN

Ondernemingen dienen volledig rekening te houden met het bestaande beleid in landen waarin ze werkzaam zijn, en dienen de standpunten van andere belanghebbenden in aanmerking te nemen. In dit verband:

A. Behoren zij:

1. Bij te dragen aan de economische, ecologische en sociale vooruitgang teneinde duurzame ontwikkeling te bevorderen;
2. De internationaal erkende mensenrechten van degenen die gevolgen van hun activiteiten ondervinden te respecteren;
3. De opbouw van lokale capaciteit te bevorderen door nauwe samenwerking met de plaatselijke gemeenschap, met inbegrip van bedrijfsbelangen, alsmede door als onderneming activiteiten op de binnenlandse en buitenlandse markten te ontplooiën, in overeenstemming met de vereisten van een gezonde bedrijfsvoering;
4. De ontwikkeling van menselijk kapitaal te bevorderen, in het bijzonder door het scheppen van werkgelegenheid en het bieden van scholingsmogelijkheden voor werknemers;
5. Zich ervan te onthouden uitzonderingen te bedingen of te aanvaarden die niet voorkomen in de wet- of regelgeving inzake mensenrechten, milieu, gezondheid, veiligheid, arbeid, belasting, financiële stimuli of andere aangelegenheden;
6. Goede beginselen voor ondernemingsbestuur te ondersteunen en te handhaven, en een goede praktijk van ondernemingsbestuur te ontwikkelen en toe te passen, ook binnen ondernemingsgroepen;
7. Doelmatige zelfreguleringsmechanismen en beheerssystemen te ontwikkelen en toe te passen die een relatie van wederzijds vertrouwen bevorderen tussen ondernemingen en de samenlevingen waarin zij actief zijn;
8. De kennis en naleving van het ondernemingsbeleid onder werknemers die te werk gesteld zijn door multinationale ondernemingen te bevorderen door dit beleid op een passende manier bekend te maken, mede door middel van trainingsprogramma's;
9. Zich te onthouden van discriminerende of disciplinaire maatregelen tegen werknemers die het management of, indien van toepassing, de bevoegde autoriteiten te goeder trouw op de hoogte stellen van praktijken die in strijd zijn met de wet, de Richtlijnen of het ondernemingsbeleid.
10. Op identificatie van risico's gebaseerde due diligence uit te voeren, bijvoorbeeld door dit in hun managementsystemen voor bedrijfsrisico's op te nemen, om daadwerkelijke en potentiële ongunstige effecten zoals beschreven in paragraaf 11 en 12 te identificeren, te voorkomen en te verminderen, en rekenschap te geven over hoe zij deze effecten aanpakken. De aard en reikwijdte van due diligence hangen af van de omstandigheden van een specifieke situatie.
11. Te voorkomen dat zij met hun eigen activiteiten ongunstige effecten op zaken die aan de orde komen in de Richtlijnen veroorzaken of daartoe bijdragen, en zulke effecten aanpakken wanneer zij zich voordoen.
12. Een ongunstig effect trachten te voorkomen of verminderen wanneer zij niet hebben bijgedragen aan dat effect, maar waar dat effect toch direct verbonden is aan hun activiteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie. Dit is niet bedoeld om de verantwoordelijkheid van de entiteit die het

ongunstige effect veroorzaakt te verschuiven naar de onderneming waarmee het een zakelijke relatie heeft.

13. Naast het aanpakken van ongunstige effecten in relatie tot de onderwerpen die in de Richtlijnen aan de orde komen, zakenrelaties, met inbegrip van leveranciers en onderaannemers, waar mogelijk te stimuleren principes van verantwoord ondernemen toe te passen die verenigbaar zijn met de Richtlijnen;

14. In dialoog te treden met relevante belanghebbenden zodat betekenisvolle mogelijkheden geboden kunnen worden om hun inzichten in overweging te nemen in relatie tot het planning- en besluitproces omtrent projecten en andere activiteiten die significante effecten kunnen hebben op lokale gemeenschappen.

15. Zich te onthouden van ongepaste inmenging in politieke aangelegenheden in het gastland.

B. Worden ondernemingen gestimuleerd:

1. Wanneer dat in de bedrijfscontext past, gezamenlijke inspanningen in relevante fora te steunen ter promotie van internetvrijheid aan de hand van respect voor vrijheid van meningsuiting, samenkomst en vereniging online.

2. Indien opportuun, deel te nemen aan private of multi-stakeholder initiatieven en de dialoog met de sociale partners over verantwoord ketenbeheer of deze te steunen, daarbij zeker stellend dat deze initiatieven afdoende rekening houden met de sociale en economische effecten op ontwikkelingslanden en met bestaande, internationaal erkende normen.

BIJLAGE 2: UN GUIDING PRINCIPLES ON BUSINESS AND HUMAN RIGHTS (UNGPs)

These Guiding Principles are grounded in recognition of:

- (a) States' existing obligations to respect, protect and fulfil human rights and fundamental freedoms;
- (b) The role of business enterprises as specialized organs of society performing specialized functions, required to comply with all applicable laws and to respect human rights;
- (c) The need for rights and obligations to be matched to appropriate and effective remedies when breached.

These Guiding Principles apply to all States and to all business enterprises, both transnational and others, regardless of their size, sector, location, ownership and structure. These Guiding Principles should be understood as a coherent whole and should be read, individually and collectively, in terms of their objective of enhancing standards and practices with regard to business and human rights so as to achieve tangible results for affected individuals and communities, and thereby also contributing to a socially sustainable globalization.

Nothing in these Guiding Principles should be read as creating new international law obligations, or as limiting or undermining any legal obligations a State may have undertaken or be subject to under international law with regard to human rights.

These Guiding Principles should be implemented in a non-discriminatory manner, with particular attention to the rights and needs of, as well as the challenges faced by, individuals from groups or populations that may be at heightened risk of becoming vulnerable or marginalized, and with due regard to the different risks that may be faced by women and men.

I. Protect - The State duty to protect human rights

1. States must protect against human rights abuse within their territory and/or jurisdiction by third parties, including business enterprises. This requires taking appropriate steps to prevent, investigate, punish and redress such abuse through effective policies, legislation, regulations and adjudication
2. States should set out clearly the expectation that all business enterprises domiciled in their territory and/or jurisdiction respect human rights throughout their operations.
3. In meeting their duty to protect, States should:
 - (a) Enforce laws that are aimed at, or have the effect of, requiring business enterprises to respect human rights, and periodically to assess the adequacy of such laws and address any gaps;
 - (b) Ensure that other laws and policies governing the creation and ongoing operation of business enterprises, such as corporate law, do not constrain but enable business respect for human rights;
 - (c) Provide effective guidance to business enterprises on how to respect human rights throughout their operations;
 - (d) Encourage, and where appropriate require, business enterprises to communicate how they address their human rights impacts.
4. States should take additional steps to protect against human rights abuses by business enterprises that are owned or controlled by the State, or that receive substantial support and services from State agencies such as export credit agencies and official investment insurance or guarantee agencies, including, where appropriate, by requiring human rights due diligence.
5. States should exercise adequate oversight in order to meet their international human rights obligations when they contract with, or legislate for, business enterprises to provide services that may impact upon the enjoyment of human rights.

6. States should promote respect for human rights by business enterprises with which they conduct commercial transactions.

7. Because the risk of gross human rights abuses is heightened in conflict-affected areas, States should help ensure that business enterprises operating in those contexts are not involved with such abuses, including by:

- (a) Engaging at the earliest stage possible with business enterprises to help them identify, prevent and mitigate the human rights-related risks of their activities and business relationships;
- (b) Providing adequate assistance to business enterprises to assess and address the heightened risks of abuses, paying special attention to both gender-based and sexual violence;
- (c) Denying access to public support and services for a business enterprise that is involved with gross human rights abuses and refuses to cooperate in addressing the situation;
- (d) Ensuring that their current policies, legislation, regulations and enforcement measures are effective in addressing the risk of business involvement in gross human rights abuses.

8. States should ensure that governmental departments, agencies and other State-based institutions that shape business practices are aware of and observe the State's human rights obligations when fulfilling their respective mandates, including by providing them with relevant information, training and support.

9. States should maintain adequate domestic policy space to meet their human rights obligations when pursuing business-related policy objectives with other States or business enterprises, for instance through investment treaties or contracts.

10. States, when acting as members of multilateral institutions that deal with business-related issues, should:

- (a) Seek to ensure that those institutions neither restrain the ability of their member States to meet their duty to protect nor hinder business enterprises from respecting human rights;
- (b) Encourage those institutions, within their respective mandates and capacities, to promote business respect for human rights and, where requested, to help States meet their duty to protect against human rights abuse by business enterprises, including through technical assistance, capacity-building and awareness-raising;
- (c) Draw on these Guiding Principles to promote shared understanding and advance international cooperation in the management of business and human rights challenges.

II. Respect - The corporate responsibility to respect human rights

11. Business enterprises should respect human rights. This means that they should avoid infringing on the human rights of others and should address adverse human rights impacts with which they are involved.

12. The responsibility of business enterprises to respect human rights refers to internationally recognized human rights – understood, at a minimum, as those expressed in the International Bill of Human Rights and the principles concerning fundamental rights set out in the International Labour Organization's Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work.

13. The responsibility to respect human rights requires that business enterprises:

- (a) Avoid causing or contributing to adverse human rights impacts through their own activities, and address such impacts when they occur;
- (b) Seek to prevent or mitigate adverse human rights impacts that are directly linked to their operations, products or services by their business relationships, even if they have not contributed to those impacts.

14. The responsibility of business enterprises to respect human rights applies to all enterprises regardless of their size, sector, operational context, ownership and structure. Nevertheless, the scale

and complexity of the means through which enterprises meet that responsibility may vary according to these factors and with the severity of the enterprise's adverse human rights impacts.

15. In order to meet their responsibility to respect human rights, business enterprises should have in place policies and processes appropriate to their size and circumstances, including:

- (a) A policy commitment to meet their responsibility to respect human rights;
- (b) A human rights due diligence process to identify, prevent, mitigate and account for how they address their impacts on human rights;
- (c) Processes to enable the remediation of any adverse human rights impacts they cause or to which they contribute.

16. As the basis for embedding their responsibility to respect human rights, business enterprises should express their commitment to meet this responsibility through a statement of policy that:

- (a) Is approved at the most senior level of the business enterprise;
- (b) Is informed by relevant internal and/or external expertise;
- (c) Stipulates the enterprise's human rights expectations of personnel, business partners and other parties directly linked to its operations, products or services;
- (d) Is publicly available and communicated internally and externally to all personnel, business partners and other relevant parties;
- (e) Is reflected in operational policies and procedures necessary to embed it throughout the business enterprise.

17. In order to identify, prevent, mitigate and account for how they address their adverse human rights impacts, business enterprises should carry out human rights due diligence. The process should include assessing actual and potential human rights impacts, integrating and acting upon the findings, tracking responses, and communicating how impacts are addressed. Human rights due diligence:

- (a) Should cover adverse human rights impacts that the business enterprise may cause or contribute to through its own activities, or which may be directly linked to its operations, products or services by its business relationships;
- (b) Will vary in complexity with the size of the business enterprise, the risk of severe human rights impacts, and the nature and context of its operations;
- (c) Should be ongoing, recognizing that the human rights risks may change over time as the business enterprise's operations and operating context evolve.

18. In order to gauge human rights risks, business enterprises should identify and assess any actual or potential adverse human rights impacts with which they may be involved either through their own activities or as a result of their business relationships. This process should:

- (a) Draw on internal and/or independent external human rights expertise;
- (b) Involve meaningful consultation with potentially affected groups and other relevant stakeholders, as appropriate to the size of the business enterprise and the nature and context of the operation.

19. In order to prevent and mitigate adverse human rights impacts, business enterprises should integrate the findings from their impact assessments across relevant internal functions and processes, and take appropriate action.

(a) Effective integration requires that:

- (i) Responsibility for addressing such impacts is assigned to the appropriate level and function within the business enterprise;
- (ii) Internal decision-making, budget allocations and oversight processes enable effective responses to such impacts.

(b) Appropriate action will vary according to:

- (i) Whether the business enterprise causes or contributes to an adverse impact, or whether it is involved solely because the impact is directly linked to its operations, products or services by a business relationship;
- (ii) The extent of its leverage in addressing the adverse impact.

20. In order to verify whether adverse human rights impacts are being addressed, business enterprises should track the effectiveness of their response. Tracking should: (a) Be based on appropriate qualitative and quantitative indicators; (b) Draw on feedback from both internal and external sources, including affected stakeholders.

21. In order to account for how they address their human rights impacts, business enterprises should be prepared to communicate this externally, particularly when concerns are raised by or on behalf of affected stakeholders. Business enterprises whose operations or operating contexts pose risks of severe human rights impacts should report formally on how they address them. In all instances, communications should: (a) Be of a form and frequency that reflect an enterprise's human rights impacts and that are accessible to its intended audiences; (b) Provide information that is sufficient to evaluate the adequacy of an enterprise's response to the particular human rights impact involved; (c) In turn not pose risks to affected stakeholders, personnel or to legitimate requirements of commercial confidentiality.

22. Where business enterprises identify that they have caused or contributed to adverse impacts, they should provide for or cooperate in their remediation through legitimate processes.

23. In all contexts, business enterprises should:

- (a) Comply with all applicable laws and respect internationally recognized human rights, wherever they operate;
- (b) Seek ways to honour the principles of internationally recognized human rights when faced with conflicting requirements;
- (c) Treat the risk of causing or contributing to gross human rights abuses as a legal compliance issue wherever they operate.

24. Where it is necessary to prioritize actions to address actual and potential adverse human rights impacts, business enterprises should first seek to prevent and mitigate those that are most severe or where delayed response would make them irremediable.

III. Remedy - Access to remedy

25. As part of their duty to protect against business-related human rights abuse, States must take appropriate steps to ensure, through judicial, administrative, legislative or other appropriate means, that when such abuses occur within their territory and/or jurisdiction those affected have access to effective remedy.

26. States should take appropriate steps to ensure the effectiveness of domestic judicial mechanisms when addressing business-related human rights abuses, including considering ways to reduce legal, practical and other relevant barriers that could lead to a denial of access to remedy.

27. States should provide effective and appropriate non-judicial grievance mechanisms, alongside judicial mechanisms, as part of a comprehensive State-based system for the remedy of business-related human rights abuse.

28. States should consider ways to facilitate access to effective non-Statebased grievance mechanisms dealing with business-related human rights harms.

29. To make it possible for grievances to be addressed early and remediated directly, business enterprises should establish or participate in effective operational-level grievance mechanisms for individuals and communities who may be adversely impacted.

30. Industry, multi-stakeholder and other collaborative initiatives that are based on respect for human rights-related standards should ensure that effective grievance mechanisms are available.

31. In order to ensure their effectiveness, non-judicial grievance mechanisms, both State-based and non-State-based, should be:

- (a) Legitimate: enabling trust from the stakeholder groups for whose use they are intended, and being accountable for the fair conduct of grievance processes;
- (b) Accessible: being known to all stakeholder groups for whose use they are intended, and providing adequate assistance for those who may face particular barriers to access;
- (c) Predictable: providing a clear and known procedure with an indicative time frame for each stage, and clarity on the types of process and outcome available and means of monitoring implementation;
- (d) Equitable: seeking to ensure that aggrieved parties have reasonable access to sources of information, advice and expertise necessary to engage in a grievance process on fair, informed and respectful terms;
- (e) Transparent: keeping parties to a grievance informed about its progress, and providing sufficient information about the mechanism's performance to build confidence in its effectiveness and meet any public interest at stake; 34
- (f) Rights-compatible: ensuring that outcomes and remedies accord with internationally recognized human rights;
- (g) A source of continuous learning: drawing on relevant measures to identify lessons for improving the mechanism and preventing future grievances and harms;

Operational-level mechanisms should also be:

- (h) Based on engagement and dialogue: consulting the stakeholder groups for whose use they are intended on their design and performance, and focusing on dialogue as the means to address and resolve grievances.